

[ف: ۴-۶۶۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۰/۲۴

آغاز: برابر؛ انجام: از دولت مدح آن پیمبر طینت xx در جرگه
دوستان خود راهم ده
خط: نستعلیق شکسته، بی ک، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج
مذهب، اص (۲۱۰ پ)، ۱۵ سطر (۱۹/۵ × ۱۰)، اندازه: ۲۹/۵ × ۱۸ سم
[ف: ۲-۲۰۳]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۶۹/۱۹

آغاز: برابر؛ انجام: از دولت مدح آن نمیر طینت xx در جرگه
دوستان راهم ده
خط: نستعلیق پخته، بی ک، تا: قرن ۱۲؛ گگ (۱۶۵ پ-۱۷۱ ا) [ف:
۲-۲۳۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵/۳۲۹۶/۱۲

آغاز: از حق نخی معجزه آئین خواهم؛ انجام: از جمله مریدان
اوست دعوت خانقاه
خط: شکسته نستعلیق هندی، بی ک، تا: قرن ۱۲؛ ناتمام مانده و در
مقابله با نسخه مجموعه پیشین معلوم می شود چهار سطر نثر و
چهار بیت شعر از پایان رساله را کاتب نوشته؛ کاغذ: هندی، جلد:
مقوا، ۷ ص (۲۷۶-۲۸۲)، ۱۳ سطر، اندازه: ۲۳/۵ × ۱۴ سم [ف: ۱۰-۹۴۵]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰/۲۳-عکسی

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۲۰۸۶ (گنج، ۱/۳)؛ خط: نستعلیق
تحریری، بی ک، تا: قرن ۱۲؛ در مجموعه «رسایل» او؛ ۸ ص (۳۰۴-
۳۱۱) [عکسی ف: ۲-۲۵۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۶۱/۱۶-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره ۸۷۴/۹ فارسی؛ کا:
ظہیرای تفرشی، تا: ۱۲۴۵ق [فیلمها ف: ۳-۱۸۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۱۵/۱۷

خط: نستعلیق، بی ک، بی تا؛ باسرلوح، مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد:
تیماج، ۶ ص (۱۶۳-۱۶۸)، ۳۲ سطر (۲۷ × ۹)، اندازه: ۳۲/۵ × ۱۶ سم
[ف: ۱۰-۷۹۵]

۸. تهران؛ بانکي پور؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی ک، بی تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۷]

معراج القدس < الجبر و التفویض

● معراج القلوب / کلام و اعتقادات / فارسی

me'raj-ol qolub

رساله کوتاه اعتقادی است در ترجمه عبارات نماز و بیان
طهارت، نماز، خمس، زکات، صوم و حج که از دو باب تشکیل
شده: باب ۱. مشتمل بر ترجمه الفاظ عربی که در نماز خوانده
می شود؛ باب ۲. شامل پنج «فصل»: ۱) بیان اسرار طهارت و
نماز، ۲) بیان زکات، ۳) بیان اسرار صوم، ۴) بیان اسرار خمس،
۵) بیان اسرار حج.

قیم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۹۱

آغاز: ... می باید تلقی به قبول کرد و هر چند که عقول قاصره ما
قادر بر ادراک حکمت و مصلحت نباشد چنانچه حال بندگان در
اکثر احکام الهی چنین است؛ انجام: رحم کن بر ما هر گاه وارد
شویم از برای حساب، در حضور تو بی لباس و پایی برهنه
حالکونی که متغیر شده باشد از خاک قبر صورتهای ما، برحمتک
یا رحم الراحمین و یا اکرم الاکرمین ...
خط: نستعلیق، کا: محمد صالح درجزینی، تا: ذیقعدہ ۱۲۳۵ق؛
افتادگی: آغاز؛ جلد: مشمع، ۴۳ گگ، ۲۱ سطر (۱۵ × ۸/۵)، اندازه:
[ف: ۳۷-۵۲۸] ۲۰ × ۱۴/۵ سم

● معراج الكمال / عرفان و تصوف / فارسی

me'raj-ol kamal

دارابی، شاه محمد بن محمد، ۱۰۲۷-؟ - ۱۱۴۷؟ قمری
dārābī, šāh mohammad ebn-e mohammad (1618 -
1735)

در بیان آداب و معانی «شیخ، ارشاد، مرید، استرشاد» شامل
ابحاث سیر و سلوک و اشاره به تاریخ تصوف و رد و تحقیق
است که در یک «مقدمه» و سه «فصل» و «خاتمه» ترتیب یافته:
المقدمه فی بیان تفسیر بعضی الالفاظ الذی له دخل فی المقصود
و اشاره اجمالی الیه؛ فصل ۱. دلایل اثبات المطلوب و ان هذا
لیس ببدعه؛ فصل ۲. بیان شرائط التي لا بد فی الشیخ؛ فصل ۳.
شرائط المرید؛ الخاتمة فی بیان نتیجه ذلك و ما یترتب علیه.
آغاز: الحمد لله الذی الهمنا الاقتباس من مشکوة نبوة سيد الانبياء.
انجام: و سائر الكتب ترجع الى هذه المسائل فهذا آخر ما اوردناه
فی هذا الرسالة فی مسلک اهل العرفان و الله المستعان و علیه
التکلان و صلی الله علی اعلام الهدایة و اقطاب الولاية محمد و
آله الطیبین الطاهرین و الحمد لله رب العالمین.
[مکتبه امیر المؤمنین ۳۳۹/۴؛ فهرستواره منزوی ۶/۱۷۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: یحیی بن احمد حسینی، تا: ۲۱ محرم ۱۳۰۱ق؛
محمسی از مؤلف؛ واقف: ملک زاده کوثر؛ ۶۸ گگ، ۱۲ و ۱۶ سطر
[ف: ۶-۴۷۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۵۰

آغاز: برابر؛ انجام: فان الفيض عام و الجود تام تم فی ۲۱ محرم
۱۳۵۱
خط: نستعلیق، بی ک، تا: ۱۳۵۱ق؛ جلد: پارچه ای [ریانه]

فرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد سی؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276268

۱۳۹۰/۲۰۱۳ جمهوری اسلامی ایران

فوائد او را می‌نوشته است. هم از آن کتاب (حاشیه تفسیر بیضاوی) معلوم می‌شود که مؤلف از «ماتریدی» است و نیز معلوم می‌شود که وی با عقاید صوفیه آشنا - و شاید به آن مایل - بوده است. (عبدالحسین حائری)
[دنا ۱۰۸۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۰۲/۱

آغاز: الحمد لله الذي لا اله الا هو الحي القيوم ... و بعد فهذه فوائد متعلقه بتفسير سيد الای آية الكرسي ... جمعها العبد ... صدرالدين محمد بن ابی الصفاء الحسينی من كلام عظماء المفسرين ... و اضاف اليها ما خطر بباله الفاتر و ظهر في نظره القاصر ... اقول قال سبحانه و تعالى الله لا اله الا هو ذكر في تفسير الكواشي في سبب نزوله؛ **انجام**: هذا ما رزقنا في تفسير آية الكرسي و الحمد لله و المنه لواهب الايات من الافاق و الانفسی (در حاشیه با همین خط: و كان الفراغ من تصنيفه يوم السبت السادس من ذي الحجة ... سنة اثنين الف من هجره الاعوام) و كان الفراغ من تسويد بعض هذه الرسائل يوم السبت السادس من شهر محرم ... سنة خمس و الف على يد اضعف العباد ... محمد بن نظر المدعو بملازاده. در کنار رقم کاتب با قلم قرمز نوشته شده: مخفی نماند که بیشتر این رساله بخط این کمترین درگاه است فرج مهجور.

خط: نستعلیق ترک، کا: میرزا علی، تا: ۱۰۰۵ق؛ کاغذ: آهار مهره شکر، جلد: تیماج مشک، ۱۵ص (۱-۱۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۷۸۸]

● تفسیر آیه الکرسی = خواص آیه الکرسی / تفسیر /

فارسی

tafsīr-e āyat-ol korsī = xavas-e āyat-ol korsī

دارابی، شاه محمد بن محمد، ۲۷-۱۱۰۲ - ۱۱۴۷ قمری
dārābī, šāh mohammad ebn-e mohammad (1618 - 1735)

تفسیری است فارسی بر آیه الکرسی که به قول خود مفسر مختصر و منتخبی است از تفسیر مفصلش.

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید سرگشته کوی خطا و ناصوبی شاه محمد دارابی شیرازی که چون به خواهش بعضی اعزّه آیه وافی الهدایه آیه الکرسی را به زبان فارسی تفسیر نمود و از آن جمله یک باب در خاصیت این آیه کثیر السعاده بود آن را جدا نمود که تا این باب علی حده مختصری مفید باشد و بالله التوفیق باب در خواص این آیه جلیل الغایه از جناب خاتم المرسلین صلی الله علیه و آله منقول است که هر کس یک بار آیه الکرسی را به اخلاص بخواند حق تعالی هزار مکروه از مکاره آخرت که آسان ترین آن عذاب قبر و هول منکر و نکیر بود.

آغاز: برابر؛ **انجام**: فانها نزلت بالمدينة و هي اقمن كان مؤمناً كمن كان فاسقاً لا يستون الى تمام الايات
خط: نسخ، کا: شیخ محمد باقر گلپایگانی، تا: شعبان ۱۲۹۴ق؛ کاغذ: فرنگی کاهی رنگ آهار مهره، جلد: تیماج سبز، ۱۱۵گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۴-۱۶۶]
۳۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۲۰/۱

آغاز و انجام: برابر

در هیجده مقاله؛ خط: نسخ، کا: سلمان بن محسن حسینی، تا: چهارشنبه هفتم سوم رجب ۱۲۹۷ق؛ مقابله شده با اخوی آخوند ملا ابوالقاسم، در رجب ۱۲۹۹ و با نسخه اصل: «حرره محمد اکبر بن محمد جعفر کاشانی»؛ کاغذ: فرنگی آهار مهره، جلد: میشن سبز ضربی، ۱۰۷گ (۱-۱۰۷پ)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۱/۶سم [ف: ۸-۳۵۴]

۳۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۳/۹

بی کا، بی تا؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۵۹]

۳۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸۹/۲

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج سرخ، قطع: رحلی [ف: ۲-۵۰]

● تفسیر آیه الکرسی / تفسیر / عربی

tafsīr-u āyat-il kursī

حسینی، محمد بن ابی الصفاء، ق ۱۱ قمری
hoseynī, mohammad ebn-e ab-es-safā (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۰۲ق

در مقدمه تألیف دیگرش (حاشیه تفسیر بیضاوی) نام خود را صدرالدین محمد بن ابی الصفاء بن یونس حسینی آورده و نیز از استاد خود محمد سنوجردی یاد می‌کند. مؤلف در رساله حاضر (و در حاشیه تفسیر بیضوی) از حاشیه عصام اسفرائینی بر انوار التنزیل بسیار یاد می‌کند و همچنین از بیضاوی و امام رازی به تکرار نقل و بر امام خرده‌گیری دارد. وی در تفسیر «الهی القیوم» و در ضمن تحقیق درباره «حیات» سخن امام رازی را (که حیات را به معنی کمال می‌داند و می‌گوید: «الذی عندی فی هذا الباب ان الی فی اللغة لیس عبارة عن هذه الصفة بل کل شیء کان کاملاً فی جنسه کان حیا...»)، به تفصیل نقل و رد می‌کند و مؤلف خود حیات و دیگر صفات را مشترک لفظی می‌داند و برای آنها در مورد خالق حقیقتی خاص و غیره مشابه با دیگران قائل است. وی می‌گوید: «اشتراک لفظی صفات بین خالق و مخلوقین را یکی از استادان بزرگ = (کبراء استادینا) در یکی از تألیفات خود اثبات کرده». مقصود او ظاهراً مولی رجبعلی تبریزی و رساله اوست در اشتراک لفظی وجود دارد. در دیباچه حاشیه انوار التنزیل بیضاوی - تألیف دیگر مؤلف رساله حاضر که جزء مجموعه جای سخن است - مؤلف از استاد خود «مولانا ناصر الشریعه و التقوی و الدین محم لاسنوجردی» نام می‌برد و می‌گوید بیشتر کتاب انوار التنزیل بیضاوی را در نزد او خوانده و

فرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276246

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

۴. توحید؛ ۵. خیرات؛ ۶. مجالست با بزرگان؛ ۷. طلب رزق؛ ۸. اصلاح مال حلال؛ ۹. نکو هوش و مذمت دنیا؛ ۱۰. کذب و دروغ؛ ۱۱. تکبر؛ ۱۲. خاتمه در سخنان افلاطون و ارسطو.
آغاز: بسمله الحمد لله الذی جعل الهدایة هدیة للانبیاء و الوصایة وصیة للارصیاء ... اما بعد ... ای فرزند دلبند و ای خلف ارجمند انجام: تا تو نا عارفی و از حق دور xx مدح و ذمت کجا بود منظور

[فهرستواره منزوی ۲۹۹/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۵۳

آغاز: و داوری تلخ نصیحت است که واقع اخلاط فاسده اخلاق ذمیمه است؛ انجام: برابر

خط: نسخ، بی ک، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۵۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳۲-۱۸۹]

۲. تهران؛ سهسالار؛ شماره نسخه: ۵۸۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی ک، تا: محرم ۱۰۹۹ق؛ صفحه آغاز نو نویس است، در حواشی اشعاری به خط تازه تر هست، پس از آن مناجات های پراکنده به خط تازه تر هست؛ کاغذ: سپاهانی نخودی، جلد: تیماج سرخ یک لا، ۷۹گ (پ-۴۹)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳-۸۵]

● **اخلاق شاهی = اخلاق شفائی / اخلاق / فارسی**

axlāq-e šāhī = axlāq-e šafā'ī

شفائی، مظفر بن محمد، - ۹۶۳ قمری

šafā'ī, mozaffar ebn-e mohammad (- 1556)

اهدا به: شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴ق)

خلاصه ای است در اخلاق و آداب و فضایل صفات و ردایل عادات که دانستن آن بر همگان لازم می باشد، با شواهدی از در آیات و غرر روایات و نوادر امثال و حکایات، مشتمل بر یک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه در فضیلت علم و حکمت؛ مقاله ۱. اخلاق حسنه سنیه، در ۲۱ «باب»؛ مقاله ۲. اخلاق ذمیمه سنیه، در ۱۷ «باب»؛ خاتمه در سخنان حکما و قدما. شفایی خود این کتاب را گزیده ساخت و اخلاق شفایی نامید و مقدمه و خاتمه و مقاله ها را همچون اصل آن آورد.

آغاز: ۱. حمد بیحد سزاوار پادشاهی است که از خزانه جود عمیم و خلق عظیم خود خلقت انسان را به خلعت لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم معزز فرموده.

۲. بسمله. الحمد لله رب العالمین ... اما بعد می گوید الحقیر النقییر کثیر التقصیر مظفر الحسینی الطیب الکاشانی المتخلص بشفایی رساله مسمی باخلاق شاهی که مشتمل بر مقدمه و دو مقاله در بیان فضیلت علم و حسن اخلاق

انجام: ۱. سخاوت کند مرد را نامور xx سخاوت بود بهتر از صد

العزة له و لرسوله و للمؤمنین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۰۷/۲

آغاز: برابر، (پس از ۲۹ سطر) به حقیقت نسخه اخلاق سلطنت باشد؛ انجام: و ثبات از دوستان راستی از تاجران.

نگاشته میان سال های ۷۱۹ تا ۸۱۰ در دیباچه و تلویحا کتاب را اخلاق سلطنت می خوانند؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قهوه ای مقوایی، ۱۵گ (پ-۱۰۴)، ۱۹ سطر (۵/۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۲۲۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۸

آغاز: برابر

نام مؤلف از رایانه مجلس ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: ۱۳۱۴ق؛ مجلد؛ ۲۵گ، ۱۴ سطر، قطع: وزیری، اندازه:

۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۳۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ کا: موسی بن اسماعیل علی آبادی، تا: ۱ جمادی الاول ۱۳۱۴ق، برای مخبر الملک وزیر تلگرافخانه

[فیلم ها - ف: ۱-۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۲۳

آغاز و انجام: برابر

نام مؤلف از رایانه مجلس ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی ک، بی تا؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوایی، ۲۲گ، ۱۴ سطر، اندازه:

۱۵×۲۱ [ف: ۱۱-۲۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۴۱۵

آغاز: برابر؛ انجام: و اگر خلاف آن ندانی که از تو فرا نموده اند عین تذکب باشد و الله لا یحب المکذبین پس.

نام مؤلف از رایانه مجلس ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی ک، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ در نسخه حاضر، این کتاب به فضل الله بن عبدالله شیرازی صاحب «تجزیة الاعصار» مشهور به «تاریخ و ضاف» نسبت داده شده است، مجلد مذهب محرر؛ تملک: بدرالملوک (بدر

الملوک دختر شیخ رئیس قاجار می باشد و در اشعارش به فخری تخلص می کند، نسخه ای از دیوان وی در کتابخانه آستانه

حضرت معصومه (س) موجود است) به تاریخ ۱۳۴۱؛ جلد: روغنی، ۲۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۵-۳۹۶]

● **اخلاق شاه محمدی = نصیحت نامه / اخلاق / فارسی**

axlāq-e šāh mohammadī = nasīhat nāme

دارابی، شاه محمد بن محمد، - ۱۱۴۷ قمری

dārābī, šāh mohammad ebn-e mohammad (- 1735)

اهدا به: پسرش

در دیباچه از خود نام برده و می گوید: این کتاب را برای پسرم نگاشتم. در ۱۲ «باب»: ۱. وصایا؛ ۲. شرافت علم؛ ۳. حسن خلق؛

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد دوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276239

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۲